Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2024/6880

28.11.2024

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα στην COP16: συνένωση όλων των τομέων για έναν κοινό στόχο

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(C/2024/6880)

Εισηγητής: **Arnaud SCHWARTZ**

Σύμβουλος	Αλέξανδρος ΚΑΣΑΠΗΣ (για τον εισηγητή)
Απόφαση της συνόδου ολομέλειας	18.1.2024
Νομική βάση	Άρθρο 52 παράγραφος 2 του Εσωτερικού Κανονισμού
Αρμόδιο όργανο	Τμήμα «Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη, περιβάλλον»
Έγκριση από το τμήμα	3.9.2024
Έγκριση από την Ολομέλεια	19.9.2024
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	590
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	158/2/7

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Ενόψει της 16ης διάσκεψης των συμβαλλόμενων μερών (COP16) της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα (CBD), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) επιθυμεί να επισημάνει τα ακόλουθα:

1.2. Η βιοποικιλότητα αντιπροσωπεύει το απόθεμα της γενετικής ποικιλίας, που αποτελεί το σημαντικότερο μέρος του φυσικού κεφαλαίου το οποίο κληρονόμησε η ανθρωπότητα από τη μητέρα φύση. Αποτελεί προϋπόθεση για μακροπρόθεσμη επισιτιστική ασφάλεια και βιώσιμη οικονομική ευημερία. Η ύπαρξη και η ευημερία του ανθρώπινου είδους θα εξαρτηθεί από την ικανότητά μας να συνεργαζόμαστε και να σεβόμαστε τα όρια του πλανήτη. Η ΕΕ έχει να διαδραματίσει καίριο ρόλο τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων της, ιδίως μέσω της νομοθεσίας και των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ, προκειμένου να αποφεύγονται οι εισαγωγές ή οι εξαγωγές περιβαλλοντικά και κοινωνικά μη βιώσιμων τροφίμων, προϊόντων και τεχνολογιών.

1.3. Προκειμένου να είναι αποτελεσματικότερες, οι πολιτικές για την προώθηση της βιοποικιλότητας πρέπει να καταστούν πιο συνεκτικές και να συμπεριλάβουν διάφορους τομείς· να ενσωματωθούν καλύτερα στα θεματολόγια για το κλίμα και την περιβαλλοντική και επισιτιστική ασφάλεια στην ΕΕ και παγκοσμίως· να μην καλύπτουν μόνο την περιβαλλοντική, αλλά και την κοινωνική και την οικονομική διάσταση· και να λαμβάνουν την απαραίτητη χρηματοδοτική στήριξη.

1.4. Τώρα περισσότερο από ποτέ απαιτείται καινοτόμος και αποτελεσματική δημόσια, ιδιωτική και μεικτή χρηματοδοτική στήριξη για τα πλέον ουσιώδη και ενίοτε ευάλωτα ενδιαφερόμενα μέρη (συμπεριλαμβανομένων των γεωργών μικρής κλίμακας και των αλιέων, των αυτοχθόνων πληθυσμών κ.λπ.), παγκόσμια χρηματοπιστωτική αρχιτεκτονική με τυποποιημένο μηχανισμό υποβολής στοιχείων και νέους δείκτες μέτρησης που έχουν ως επίκεντρο τον σεβασμό των πλανητικών ορίων, επανευθυγράμμιση των επενδύσεων προς ανθεκτικές οικονομίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ακμάζοντα οικοσυστήματα, καθώς και στήριξη από την ΕΕ των χωρών του Νότου του πλανήτη όσον αφορά την προστασία της βιοποικιλότητας.

1.5. Τα ειδικά ταμεία και ένας φορέας που ορίζει και επιβάλλει, σε παγκόσμια κλίμακα, τους κανόνες σχετικά με την ακεραιότητα και τη διαφάνεια των χρηματοδοτικών μέσων για τη βιοποικιλότητα, καθώς και η εξάλειψη των επενδύσεων σε «επιζήμιες για το περιβάλλον επιδοτήσεις», είναι ουσιαστικής σημασίας για την επιβράβευση των υπηρεσιών βιοποικιλότητας και τη δίκαιη αντιστάθμιση των οικονομικών απωλειών που ενδέχεται να υποστούν οι χρήστες γης προκειμένου να εξασφαλίσουν μεγαλύτερη βιοποικιλότητα, η οποία μακροπρόθεσμα θα οδηγήσει σε πιο βιώσιμη, ανθεκτική και υγιέστερη παραγωγή.

1.6. Καθότι τα οικοσυστήματα, τα ζώα και οι άνθρωποι αποτελούν μέρος του ίδιου φυσικού οικοσυστήματος, η υγεία τους είναι αλληλένδετη. Ως εκ τούτου, η προσέγγιση «Μία υγεία» πρέπει να αναπτυχθεί στην Ευρώπη.

1.7. Οι πολιτικές για το περιβάλλον και το κλίμα δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως επιβάρυνση για την ανάκαμψη από την τρέχουσα κρίση, αλλά ως μέρος των αναγκαίων μακροπρόθεσμων λύσεων για το μέλλον. Η ενίσχυση της διπλωματίας για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα είναι επίσης καίριας σημασίας για τη βελτίωση της διεθνούς συνεργασίας και για την από κοινού επίτευξη της διατήρησης των οικοσυστημάτων, των οικονομιών και των κοινωνιών μας.

1.8. Προκειμένου να ενσωματωθεί η διάσταση της βιοποικιλότητας και να προσδιοριστούν θετικές για τη φύση κλιματικές δράσεις, η ΕΕ θα πρέπει να υιοθετήσει μια ολοκληρωμένη πολυεπίπεδη και πολυσυμμετοχική προσέγγιση η οποία θα συνίσταται στην επιστημονική έρευνα, στη χάραξη πολιτικής, στη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών και σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού.

1.9. Για την εφαρμογή διεθνών συμφωνιών, όπως της συμφωνίας για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα, θα απαιτηθεί ένα πιο συμμετοχικό πολυμερές μοντέλο διακυβέρνησης, σε όλα τα επίπεδα, το οποίο θα περιλαμβάνει τη συστηματική, διαβουλευτική ([1]), έγκαιρη και συνεπή συμμετοχή των πολιτών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, του κοινού, συμπεριλαμβανομένων των νέων, του ιδιωτικού τομέα, καθώς και της ακαδημαϊκής κοινότητας, με παράλληλη διασφάλιση των αποτελεσματικότερων δυνατών μηχανισμών λογοδοσίας και της δίκαιης πρόσβασης στη δικαιοσύνη και στα δεδομένα. Θα χρειαστεί επίσης η εδραίωση του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων για την προστασία της βιοποικιλότητας και η σαφής συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.

1.10. Τέλος, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της για τη μη αναφορά των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) στις νέες πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής και επαναλαμβάνει την έκκλησή της για μια ολοκληρωμένη και ολιστική στρατηγική, με φιλόδοξους μακροπρόθεσμους στόχους και σχέδια —ένα θεματολόγιο της ΕΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2050—, προκειμένου να εξασφαλίσει μια οικονομία της ευημερίας εντός των ορίων του πλανήτη. Η ΕΕ, αντί να προσπαθεί να επιτύχει τον κάθε γενικό και ειδικό στόχο ξεχωριστά, πρέπει να υιοθετήσει μια συστημική, διατομεακή και βασιζόμενη στην ανάλυση προοπτικών προσέγγιση, προκειμένου να μειώσει την πολυπλοκότητα των πολιτικών της και να αυξήσει την αποτελεσματικότητά τους ([2]).

1.11. Ένας επίτροπος για τις Μελλοντικές Γενεές, αρμόδιος για την προώθηση της μακρόπνοης, ολιστικής και συστημικής σκέψης, που θα έχει ως επίκεντρο και θα ενσωματώνει τους δείκτες ευημερίας και βιοποικιλότητας πέραν των δεδομένων του ΑΕγχΠ, θα μπορούσε να βοηθήσει εν προκειμένω. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΕΟΚΕ ζητεί μια διοργανική διακήρυξη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη δημιουργία ενός ισχυρού πλαισίου που θα εγγυάται την προστασία και την προαγωγή των δικαιωμάτων των μελλοντικών γενεών. Προς τούτο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να θεσπίσει τον ρόλο του εκτελεστικού αντιπροέδρου για τις Μελλοντικές Γενεές.

2. **Ιστορικό**

2.1. Στο πλαίσιο της τρέχουσας τριπλής πλανητικής κρίσης (κλιματική αλλαγή, ρύπανση και απώλεια βιοποικιλότητας), καθίσταται ολοένα και επιτακτικότερη η ανάγκη για επανεξέταση της σχέσης μας με τη φύση και προστασία —και, όπου απαιτείται, αποκατάσταση— των φυσικών οικοσυστημάτων από τα οποία εξαρτώνται οι άνθρωποι και η πλειονότητα των οικονομικών δραστηριοτήτων τους, συμπεριλαμβανομένων της γεωργίας, της δασοκομίας και της αλιείας. Εκτιμάται ότι πάνω από το 50 % του παγκόσμιου ΑΕγχΠ εξαρτάται από τη φύση ([3]) και περίπου το 40 % των θέσεων εργασίας παγκοσμίως εξαρτώνται άμεσα από υγιή οικοσυστήματα ([4]).

([1]) Η διαβουλευτική συμμετοχή προέρχεται από τις θεωρίες διαβουλευτικής δημοκρατίας και την πεποίθηση ότι οι πολιτικές αποφάσεις θα πρέπει να αποτελούν προϊόν ανοικτής συζήτησης και διαλόγου μεταξύ των πολιτών. Παραδείγματα διαβουλευτικής συμμετοχής, SALTO.

([2]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «ΕΕ και Ατζέντα του 2030: Ενίσχυση της υλοποίησης των ΣΒΑ» (ΕΕ C, C/2024/876, 6.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/876/oj).

([3]) Study for a methodological framework and assessment of potential financial risks associated with biodiversity loss and ecosystem degradation (Μελέτη για το μεθοδολογικό πλαίσιο και εκτίμηση των δυνητικών οικονομικών κινδύνων που συνδέονται με την απώλεια βιοποικιλότητας και την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων), Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

([4]) World Employment and Social Outlook 2018 (Παγκόσμιες εργασιακές και κοινωνικές προοπτικές 2018), ΔΟΕ.

2.2. Ειδικότερα, ενώ τονίζει τη σημασία των τροπικών δασών για την παγκόσμια βιοποικιλότητα, η ΕΟΚΕ επισημαίνει την ίση σημασία της βιοποικιλότητας στα υδάτινα συστήματα και στα εδάφη και τη σημασία της αγροβιοποικιλότητας στον γεωργικό τομέα, π.χ. της ποικιλίας των καλλιεργειών, για την ανθεκτική παραγωγή τροφίμων.

2.3. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) θεωρεί τη ρύπανση και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος ως μείζονες κινδύνους για τη δημόσια υγεία ([5]). Ένα καθαρό, υγιές και βιώσιμο περιβάλλον αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα ([6]). Η εδραίωση του δικαιώματος σε ένα υγιές περιβάλλον στη νομοθεσία της ΕΕ ([7]) και η ανάπτυξη της προσέγγισης «Μία υγεία» θα συμβάλουν στη διασφάλιση ενός βιώσιμου μέλλοντος τόσο για τη σημερινή όσο και για τις επόμενες γενιές.

2.4. Έχει επίσης καταστεί εμφανής ο δυσανάλογος κίνδυνος για ορισμένες κοινότητες και ομάδες ανθρώπων εντός της ίδιας χώρας, αλλά και μεταξύ των διαφόρων χωρών, όσον αφορά την απώλεια βιοποικιλότητας και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη για δίκαιη μετάβαση ([8]).

2.5. Το παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα Κουνμίνγκ-Μόντρεαλ του 2022, γνωστό επίσης ως σχέδιο βιοποικιλότητας για τη ζωή στη Γη (σχέδιο για τη βιοποικιλότητα) ([9]), το οποίο εγκρίθηκε στη 15η διάσκεψη των συμβαλλόμενων μερών (COP15) της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα (CBD), αποτέλεσε ιστορικό επίτευγμα όσον αφορά την κινητοποίηση κατά της απώλειας βιοποικιλότητας. Με βάση την υλοποίηση των ΣΒΑ, στο εν λόγω πλαίσιο χαράσσεται μια πορεία για την επίτευξη του παγκόσμιου οράματος ενός κόσμου που θα ζει σε αρμονία με τη φύση έως το 2050. Στα βασικά στοιχεία του σχεδίου για τη βιοποικιλότητα περιλαμβάνονται τέσσερις στόχοι για το 2050 και 23 στόχοι για το 2030.

2.6. Ωστόσο, οι αξιολογήσεις επί της εξέλιξης της κατάστασης δείχνουν ότι ο κόσμος δεν τηρεί τις σχετικές υποσχέσεις ([10]). Επιπροσθέτως, υπάρχει υστέρηση της προόδου της ΕΕ σε σχέση με τους στόχους (π.χ. στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 ([11])). Οι κύριες αιτίες της συνεχιζόμενης απώλειας βιοποικιλότητας παραμένουν η κλιματική αλλαγή, η απώλεια οικοτόπων (λόγω της χρήσης γης για τη γεωργία και της αστικοποίησης), η ρύπανση και η υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων.

2.7. Οι μηχανισμοί της αγοράς δεν παρέχουν από μόνοι τους δημόσια αγαθά ή βιώσιμο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα. Για την εξασφάλιση των δημόσιων αγαθών απαιτούνται δημόσιοι πόροι και δημόσια διακυβέρνηση, ενώ οι μηχανισμοί της αγοράς χρειάζονται διορθώσεις και καθοδήγηση από τις δημόσιες αρχές προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οδηγούν σε κοινωνική ευημερία.

2.8. Οι περιβαλλοντικές πολιτικές (νομοθεσία, μέτρα, χρηματοδότηση) απαιτούν αλληλεγγύη και ισχυρή διεθνή συνεργασία. Παρά την πρόοδο και την επιτυχία των συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών όσον αφορά τον καθορισμό στόχων, η εφαρμογή υπήρξε ανεπαρκής λόγω έλλειψης πολιτικής συναίνεσης όσον αφορά τα μέτρα και τον επιμερισμό των βαρών σε όλα τα θεσμικά επίπεδα ([12]). Κατ' αυτόν τον τρόπο τέθηκε σε κίνδυνο η οικολογική ανθεκτικότητα του πλανήτη, κάτι το οποίο, αν δεν αντιστραφεί, θα δημιουργήσει τεράστιες κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις και θα επιβαρύνει δυσανάλογα τους νέους και τις μελλοντικές γενιές, ιδίως στον Νότο του πλανήτη.

([5]) Estimating environmental health impacts (Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στην υγεία), ΠΟΥ.

([6]) Ψήφισμα με τίτλο *The human right to a clean, healthy and sustainable environment* (Το ανθρώπινο δικαίωμα σε ένα καθαρό, υγιές και βιώσιμο περιβάλλον), Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών.

([7]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Το δικαίωμα σε ένα υγιές περιβάλλον στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως υπό το πρίσμα του πολέμου στην Ουκρανία» (ΕΕ C 228 της 29.6.2023, σ. 10), Ενημερωτική έκθεση της ΕΟΚΕ με θέμα *Η προστασία του περιβάλλοντος ως προϋπόθεση για τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων*.

([8]) NAT/933 *Προς μια νομοθετική πρόταση για τη δίκαιη μετάβαση και μέσα πολιτικής της ΕΕ που προωθούν μια πιο κοινωνική Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία* (εν εξελίξει), Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Προώθηση του πλαισίου πολιτικής της ΕΕ για τη δίκαιη μετάβαση: ποια μέτρα είναι αναγκαία» (ΕΕ C, C/2024/1576, 5.3.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/1576/oj).

([9]) Biodiversity Plan for Life on Earth (σχέδιο βιοποικιλότητας για τη ζωή στη Γη).

([10]) Διαδικτυακό εργαλείο υποβολής εκθέσεων CBD.

([11]) Πίνακας στοιχείων της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα.

([12]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2030» [COM(2020) 652 final — 2020/0300 (COD)] (ΕΕ C 123 της 9.4.2021, σ. 76), Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 — Επαναφορά της φύσης στη ζωή μας» [COM(2020) 380 final] (ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 259), Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ένας πιο εποικοδομητικός ρόλος για την κοινωνία των πολιτών στην εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας» (ΕΕ C 47 της 11.2.2020, σ. 50), Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ: ποιότητα του αέρα, ύδατα και απόβλητα» (ΕΕ C 110 της 22.3.2019, σ. 33), Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ενέργειες της ΕΕ για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής συμμόρφωσης και διακυβέρνησης» [COM(2018) 10 final] (ΕΕ C 283 της 10.8.2018, σ. 83).

2.9. Οι πολιτικές εντάσεις και η παραπληροφόρηση ([13]) σχετικά με το κλίμα και τη βιοποικιλότητα, η κλιμάκωση των συγκρούσεων, η μετανάστευση και το αυξανόμενο κόστος ζωής θέτουν σε κίνδυνο τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, το σχέδιο για τη βιοποικιλότητα, τη συμφωνία του Παρισιού και την Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών. Παρότι τα πολύπλευρα αυτά προβλήματα καταδεικνύουν την ευπάθεια του οικονομικού μας συστήματος, αποτελούν επίσης ευκαιρία για μετασχηματιστική αλλαγή προς μια οικονομία της ευημερίας και προς ένα νέο αφήγημα για τους ανθρώπους και τον πλανήτη ([14]).

2.10. Με τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και την ανανέωση της θητείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έχει έρθει η στιγμή να δοθεί προτεραιότητα στη βιοποικιλότητα και στην εφαρμογή του περιβαλλοντικού κεκτημένου μέσω όλων των πολιτικών της ΕΕ. Η ΕΕ έχει επίσης κάθε λόγο να αναλάβει την ευθύνη για την παγκόσμια βιοποικιλότητα και να καταργήσει σταδιακά τις δράσεις που έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και στις κοινότητες τρίτων χωρών, ιδίως αυτών του Νότου.

2.11. Οι στόχοι της παρούσας γνωμοδότησης πρωτοβουλίας είναι οι εξής:

— να δημιουργηθεί ένα νέο αφήγημα για τους ανθρώπους και τον πλανήτη, με έμφαση στη διασύνδεση μεταξύ ανθεκτικών οικοσυστημάτων και ευημερίας·

— να χαραχθεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, η οποία θα περιλαμβάνει την περιβαλλοντική, την οικονομική και την κοινωνική διάσταση, καθώς και τη σύνδεση τόσο με τα θεματολόγια για το κλίμα, το περιβάλλον και την προσέγγιση «Μία υγεία» όσο και με τους τομείς που εξαρτώνται περισσότερο από τη βιοποικιλότητα και την επηρεάζουν στον μεγαλύτερο βαθμό·

— να προσδιοριστούν οι ανάγκες και οι ανησυχίες των εν λόγω τομέων (μεταξύ άλλων, της γεωργίας, της δασοκομίας, της αλιείας και της βιοοικονομίας) και να προταθούν λύσεις που θα τους βοηθήσουν να επιτύχουν τους ενωσιακούς και παγκόσμιους στόχους για τη βιοποικιλότητα·

— να προταθούν συγκεκριμένες συστάσεις για το νέο θεματολόγιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και την COP16 της CBD των Ηνωμένων Εθνών·

— να αυξηθούν οι συνέργειες μεταξύ των Συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα, το κλίμα και την απερήμωση [CBD των Ηνωμένων Εθνών, Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC) και Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της απερήμωσης (UNCCD)].

3. **Χρηματοδότηση για τη βιοποικιλότητα**

3.1. Στις παγκόσμιες αξιολογήσεις τονίζεται η ανάγκη κινητοποίησης σημαντικών χρηματοδοτικών πόρων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, καθώς και για τη διατήρηση, τη διαφύλαξη και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, ιδίως στο πλαίσιο της UNFCCC και της CBD των Ηνωμένων Εθνών ([15]). Αναγνωρίζοντας ότι τα δημόσια οικονομικά δεν επαρκούν, η ΕΟΚΕ τονίζει τη σημασία της κινητοποίησης επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα, μεταξύ άλλων, ενδεχομένως, μέσω χρηματοδοτικών μέσων, όπως τα πιστωτικά μόρια εκπομπών, οι συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με βιοποικιλότητα και τα ομόλογα που συνδέονται με τους ΣΒΑ. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ προειδοποιεί ότι η ακεραιότητα των εν λόγω μέσων πρέπει να διασφαλιστεί αυστηρά και ότι, ειδικότερα, οι προτάσεις για τις «αγορές βιοποικιλότητας» πρέπει να υποβάλλονται κατόπιν σοβαρής περίσκεψης. Η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει σε διεθνή φόρουμ, όπως η Διεθνής Διάσκεψη για τη Χρηματοδότηση της Ανάπτυξης, τη δημιουργία μιας παγκόσμιας επιτροπής για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της ακεραιότητας των χρηματοδοτικών μέσων για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

3.2. Ενόψει της καταφανούς απώλειας βιοποικιλότητας λόγω της κλιματικής αλλαγής και με παράλληλο αίτημα τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων για τα ορυκτά καύσιμα, η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης τον προσδιορισμό των «επιζήμιων για το περιβάλλον επιδοτήσεων» και ζητεί τον περαιτέρω προσδιορισμό τους και τον προγραμματισμό της σταδιακής κατάργησής τους, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι επενδύσεις στο πλαίσιο της πράσινης και της δίκαιης μετάβασης αποφέρουν καθαρό όφελος για τη βιοποικιλότητα και το περιβάλλον.

3.3. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη για περαιτέρω ανάπτυξη, θέσπιση και εφαρμογή εναρμονισμένων, οικολογικών και βιώσιμων φορολογικών συστημάτων, βασισμένων στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», κατά τρόπο δίκαιο που να μην συνιστά οπισθοδρόμηση ([16]). Αυτή η αρχή θα πρέπει επίσης να διέπει τους δήμους και τις λοιπές τοπικές ή περιφερειακές αρχές, και τα αντληθέντα κονδύλια μπορούν να διατίθενται για την πρόληψη της ρύπανσης.

([13]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής — Προστασία της δημοκρατίας από την παραπληροφόρηση (ΕΕ C, C/2024/4052, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4052/oj).

([14]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής — Σχέδιο στρατηγικής για μια Ευρωπαϊκή Πράσινη και Κοινωνική Συμφωνία με βάση την οικονομία της ευημερίας (ΕΕ C, C/2024/6879, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6879/oj), Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Η βιώσιμη οικονομία που χρειαζόμαστε» (ΕΕ C 106 της 31.3.2020, σ. 1).

([15]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής — Χρηματοδότηση για το κλίμα: Νέος χάρτης πορείας για την επίτευξη των υψηλών φιλοδοξιών για το κλίμα και των ΣΒΑ (ΕΕ C, C/2024/6881, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6881/oj).

([16]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ένας πιο εποικοδομητικός ρόλος για την κοινωνία των πολιτών στην εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας» (ΕΕ C 47 της 11.2.2020, σ. 50).

3.4. Η ΕΟΚΕ έχει υποστηρίξει, σε διάφορες γνωμοδοτήσεις ([17]) της, ότι η προστασία της βιοποικιλότητας δεν μπορεί να βαρύνει οικονομικά τους γεωργούς, τους αλιείς και τους ιδιοκτήτες δασικών εκτάσεων. Μάλιστα, η παροχή δημόσιων αγαθών και δημόσιας αξίας θα πρέπει να αποτελεί ενδιαφέρουσα πηγή εισοδήματος γι' αυτούς, λόγου χάρη με την ανάπτυξη οικολογικών κινήτρων. Η ΕΟΚΕ επέκρινε επίσης την υποχρηματοδότηση των μέτρων Natura 2000 και ζήτησε τη σύσταση ενός ευρωπαϊκού ταμείου για τη βιοποικιλότητα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει πλέον να ακολουθήσουν αυτές τις συστάσεις.

3.5. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι οι δημόσιοι πόροι, συμπεριλαμβανομένου του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ), θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά προτεραιότητα προς το δημόσιο συμφέρον και ζητεί να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ όλων των τομέων πολιτικής [κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ), κοινή αλιευτική πολιτική (ΚΑΠ), ενέργεια, μεταφορές, κοινωνικές πολιτικές κ.λπ.], της χρηματοδότησης και των επιδοτήσεων που έχουν επιπτώσεις στην προστασία και στην αποκατάσταση της βιοποικιλότητας. Ως προς αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η ΚΓΠ για την περίοδο μετά το 2027 πρέπει να παρέχει ένα σταθερό μακροπρόθεσμο πλαίσιο πολιτικής προσανατολισμένο στη βιώσιμη παραγωγή τροφίμων και στην ανοικτή στρατηγική αυτονομία για την ΕΕ, με παράλληλη προστασία της ποικιλομορφίας των καλλιεργειών και των τύπων γεωργίας στην ΕΕ και τα οικοσυστήματά της ([18]).

4. Ενίσχυση της βιοποικιλότητας και των δράσεων για το κλίμα που είναι θετικές για τη φύση: τι πρέπει να γίνει και τι να αποφευχθεί

4.1. Η κλιματική αλλαγή είναι ένας από τους κύριους παράγοντες απώλειας βιοποικιλότητας. Ως εκ τούτου, οι περισσότερες πολιτικές για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι επωφελείς και για τη βιοποικιλότητα. Εντούτοις, ορισμένες τεχνολογικές και ψηφιακές λύσεις για την κλιματική δράση θα μπορούσαν να βλάψουν τη βιοποικιλότητα και το περιβάλλον (π.χ. τεχνητή νοημοσύνη, πυρηνική ενέργεια, δέσμευση και παγίδευση διοξειδίου του άνθρακα κ.λπ.). Η ΕΕ θα πρέπει να βασίζεται στην αρχή της προφύλαξης.

4.2. Προκειμένου να ενισχυθούν τόσο η βιοποικιλότητα όσο και οι θετικές για τη φύση κλιματικές δράσεις, η ΕΟΚΕ συνιστά τα ακόλουθα:

4.2.1. **Συνεργασία** μεταξύ επιστημόνων σε διάφορους τομείς (κυρίως όσον αφορά τη βιοποικιλότητα και το κλίμα), αλλά και μεταξύ φορέων χάραξης πολιτικής και ενδιαφερόμενων μερών. Η ΕΟΚΕ ζητεί τη διοργάνωση νέων εργαστηρίων, με τη συνυποστήριξη της Διακυβερνητικής πλατφόρμας επιστήμης-πολιτικής για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων (IPBES) και της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC), για την παροχή καθοδήγησης στη διεθνή κοινότητα σχετικά με την προώθηση αυτής της αναγκαίας συνεργασίας ([19]). Ζητεί επίσης την πιλοτική εφαρμογή πολυσυμμετοχικών λύσεων βιοποικιλότητας στις ευρωπαϊκές αποστολές για το κλίμα (π.χ. προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και κλιματικά ουδέτερες πόλεις).

4.2.2. **Ενσωμάτωση** της βιοποικιλότητας στη δράση για το κλίμα και αντιστρόφως. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να σχεδιάσει ολοκληρωμένες πολιτικές για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα, τόσο σε εσωτερικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Για τον σκοπό αυτόν απαιτούνται **εκτιμήσεις αντικτύπου** των λύσεων για το κλίμα και των μέτρων για τη βιοποικιλότητα.

4.2.3. **Παρακολούθηση** της εφαρμογής των οδηγιών για τη φύση, του νομοθετήματος για την αποκατάσταση της φύσης και της συνέχειας που δίδεται στις υποσχέσεις που σχετίζονται με τη CBD των Ηνωμένων Εθνών.

4.2.4. **Λύσεις που βασίζονται στη φύση και το οικοσύστημα** και αντιμετωπίζουν ταυτόχρονα την κλιματική αλλαγή και την απώλεια βιοποικιλότητας ([20]) —όπως η προστασία των φυσικών οικοτόπων, η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, των δασών και των υγροτόπων, η βιώσιμη διαχείριση της γης και οι βιώσιμες γεωργικές πρακτικές— παρέχουν υπηρεσίες οικοσυστήματος ενώ παράλληλα μειώνουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και σέβονται τα δικαιώματα και τον πολιτισμό των ανθρώπων που αφορούν, όπως είναι οι τοπικές κοινότητες και οι αυτόχθονες πληθυσμοί.

4.2.5. Ενσωμάτωση της **κυκλικής οικονομίας**, η οποία προσφέρει το πλαίσιο για μια μετασχηματιστική αλλαγή προς τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων και μια οικονομία της ευημερίας που θα λειτουργεί εντός των ορίων του πλανήτη. Τα περιβαλλοντικά και κοινωνικοοικονομικά οφέλη των κυκλικών προσεγγίσεων μπορούν να καταστούν παράγοντες επιτυχίας για την εφαρμογή πολιτικών για τη βιοποικιλότητα και το κλίμα.

([17]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την αποκατάσταση της φύσης» [COM(2022) 304 final — 2022/0195 (COD)] (ΕΕ C 140 της 21.4.2023, σ. 46), Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 — Επαναφορά της φύσης στη ζωή μας» [COM(2020) 380 final] (ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 259).

([18]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Προώθηση της αυτόνομης και βιώσιμης παραγωγής τροφίμων: στρατηγικές για την κοινή γεωργική πολιτική μετά το 2027» (ΕΕ C, C/2024/2099, 26.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2099/oj).

([19]) Biodiversity and Climate Change workshop report (Έκθεση του εργαστηρίου «Βιοποικιλότητα και κλιματική αλλαγή»), IPBES και IPCC.

([20]) IUCN Global Standard for Nature-based Solutions: first edition (Παγκόσμιο πρότυπο της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN) για λύσεις που βασίζονται στη φύση: πρώτη έκδοση), IUCN.

4.2.6. **Ευαισθητοποίηση του κοινού και εκπαίδευση** για όλους, ιδίως για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής, τους νέους και τις επιχειρήσεις, σχετικά με τη διασύνδεση της βιοποικιλότητας, της κλιματικής αλλαγής, της σταθερότητας των οικοσυστημάτων και της ανθρώπινης ευημερίας.

4.2.7. Οι **μηχανισμοί παροχής κινήτρων** για την προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών και την αποθάρρυνση δραστηριοτήτων που βλάπτουν τη βιοποικιλότητα και το περιβάλλον θα πρέπει να περιλαμβάνουν συστήματα πληρωμών για οικοσυστημικές υπηρεσίες (π.χ. σε γεωργούς, δασοκόμους και αλιείς), την προσφορά της φύσης στον άνθρωπο ([21]) και προγράμματα οικολογικής πιστοποίησης. Επιπροσθέτως, η θέσπιση ενός οικολογικού συστήματος αντιστάθμισης επί τη βάσει σαφών κριτηρίων θα πρέπει να θεωρείται η έσχατη λύση. Για παράδειγμα, κατασκευαστικά έργα που είναι επιβλαβή για τη φύση θα μπορούσαν να αντισταθμίζονται αλλού. Αξίζει επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο δημιουργίας μιας κοινής αγοράς για οικολογική αντιστάθμιση.

4.2.8. Η **διεθνής κοινωνική και πράσινη διπλωματία** για τη χρηματοδότηση και την ανταλλαγή γνώσεων που απευθύνονται στον Νότο του πλανήτη και στους αυτόχθονες πληθυσμούς θα πρέπει να συμπληρώνει τις εσωτερικές προσπάθειες της ΕΕ και να αυξάνει τις συνέργειες μεταξύ των Διασκέψεων των Μερών (COP) της CBD των Ηνωμένων Εθνών, της UNFCCC και της UNCCD.

4.3. Η ΕΟΚΕ προτείνει επίσης τον ορισμό ενός επιτρόπου για τις Μελλοντικές Γενεές, αρμόδιου για την προώθηση της μακρόπνοης, ολιστικής και συστημικής σκέψης, που θα έχει ως επίκεντρο και θα ενσωματώνει τους δείκτες ευημερίας και βιοποικιλότητας πέραν των δεδομένων του ΑΕγχΠ.

5. **Οικοδόμηση ενός θετικού αφηγήματος για τη βιοποικιλότητα μέσω της ισχυρής συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών**

5.1. Η διαγενεακή διάσταση των πολιτικών για τη βιοποικιλότητα και το περιβάλλον πρέπει να αντικατοπτρίζεται σε ισχυρή και ουσιαστική συμμετοχή των νέων σε όλα τα στάδια των διαδικασιών λήψης αποφάσεων, από τον καθορισμό του θεματολογίου και την εκπόνηση νομοθετικών προτάσεων έως την εφαρμογή, την παρακολούθηση και τη συνέχεια που δίδεται ([22]), ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι λαμβάνεται υπόψη ο αντίκτυπος των πολιτικών στις μελλοντικές γενιές ([23]).

5.2. Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στη διαχείριση της βιοποικιλότητας είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων περί βιοποικιλότητας και την ενσωμάτωση των αναγκών και των ανησυχιών όλων των τομέων, συμπεριλαμβανομένων της γεωργίας, της δασοκομίας και της αλιείας. Η ΕΟΚΕ προτείνει η εν λόγω συμμετοχή να διαρθρωθεί σε τοπική, ενωσιακή, διεθνή και οριζόντια κλίμακα ως εξής:

5.2.1. Τοπική και εθνική κλίμακα

— Η συμπερίληψη της βιοποικιλότητας και της οικολογίας στη διά βίου μάθηση και στα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα είναι υψίστης σημασίας για την οικοδόμηση μιας θετικής στάσης έναντι της βιοποικιλότητας ([24]). Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν την πρόσβαση σε εθνικά πάρκα και φυσικές περιοχές και να εφαρμόσουν σχετικά προγράμματα ευαισθητοποίησης, προκειμένου να προωθήσουν την επιστασία των εν λόγω περιοχών και τα οφέλη από τη μεγαλύτερη προσέγγιση των ανθρώπων με τη φύση. Θα πρέπει να υποστηριχθούν εκπαιδευτικά προγράμματα όπως αυτά που διοργανώνονται από τη Διεθνή Ένωση για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN) και την Ομοσπονδία EUROPARC ([25]).

— Διοργάνωση τοπικών εργαστηρίων για τη βιοποικιλότητα με εκπροσώπους των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, των τοπικών κοινοτήτων, των νέων, των αυτοχθόνων πληθυσμών, της ακαδημαϊκής κοινότητας, του χρηματοπιστωτικού τομέα και άλλων συναφών τομέων, όπως η γεωργία, η δασοκομία και η αλιεία.

— Διευκόλυνση των συμμετοχικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων με τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών στην ανάπτυξη, στην εφαρμογή και στην παρακολούθηση των τοπικών δράσεων διατήρησης της βιοποικιλότητας.

— Στήριξη πρωτοβουλιών από τη βάση της κοινωνίας και έργων διατήρησης σε επίπεδο κοινότητας που παρέχουν στις τοπικές κοινότητες τη δυνατότητα να ενστερνιστούν και να διαχειριστούν τις προσπάθειες διατήρησης της βιοποικιλότητας και να θέσουν σε πιλοτική εφαρμογή νέα επιχειρηματικά μοντέλα για την προστασία της βιοποικιλότητας (π.χ. οικοτουρισμό, βιολογική και αναγεννητική γεωργία κ.λπ.).

([21]) Nature's Contributions to People (NCP) (Η προσφορά της φύσης στον άνθρωπο), IPBES (Διακυβερνητική πλατφόρμα επιστήμης-πολιτικής για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων).

([22]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Προς μια διαρθρωμένη συμμετοχή των νέων όσον αφορά το κλίμα και τη βιωσιμότητα στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων της ΕΕ» (ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 44).

([23]) EU Youth Test (Αξιολόγηση του αντικτύπου της ΕΕ από τη σκοπιά της νεολαίας), Fit for Future Generations (Έτοιμοι για τις μελλοντικές γενιές).

([24]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ενδυνάμωση των νέων ώστε να επιτύχουν βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της εκπαίδευσης» (ΕΕ C 100 της 16.3.2023, σ. 38).

([25]) Ομοσπονδία EUROPARC.

5.2.2. Ενωσιακή κλίμακα

— Ενίσχυση της εκπροσώπησης των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των αυτοχθόνων πληθυσμών στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα μέσω της αποτελεσματικής συμμετοχής τους σε μηχανισμούς διαβούλευσης, συμβουλευτικά όργανα και διαλόγους με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

— Διοργάνωση εργαστηρίων όπως αυτά που αναφέρονται στο κεφάλαιο 5 και συστηματοποίηση πολυμερών συμπράξεων για τη συνεργασία μεταξύ κοινωνίας των πολιτών, κρατικών υπηρεσιών, ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων, με σκοπό την αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων διατήρησης της βιοποικιλότητας.

5.2.3. Διεθνής κλίμακα

— Υποστήριξη της βελτιωμένης συμμετοχής των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών στα διεθνή φόρουμ για τη διαχείριση της βιοποικιλότητας, όπως, μεταξύ άλλων, οι COP της CBD των Ηνωμένων Εθνών, της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών της άγριας πανίδας (CMS) ([26]), της UNFCCC και της UNCCD.

— Ενίσχυση του ρόλου των ΜΚΟ, των οργανώσεων νεολαίας, των οργανώσεων των αυτοχθόνων πληθυσμών και άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών στη διαμόρφωση παγκόσμιων πολιτικών και συμφωνιών για τη βιοποικιλότητα, όπως το σχέδιο για τη βιοποικιλότητα.

— Διευκόλυνση της ανταλλαγής γνώσεων και της συνεργασίας μεταξύ οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σε διάφορες χώρες και περιφέρειες, με σκοπό την προώθηση βέλτιστων πρακτικών για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και τη διοργάνωση των εργαστηρίων που περιγράφονται στο κεφάλαιο 5 και περιλαμβάνουν τις εν λόγω πρακτικές.

5.2.4. Οριζόντια κλίμακα

— Προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας μεταξύ οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, επιστημόνων και τομέων όπως η γεωργία, η δασοκομία και η αλιεία για την ανάπτυξη αμοιβαία επωφελών λύσεων.

— Στήριξη πρωτοβουλιών έρευνας και καινοτομίας με τις οποίες διερευνώνται βιώσιμες πρακτικές και θετικές για τη φύση λύσεις, με σκοπό τη στήριξη των μέσων βιοπορισμού σε αυτούς τους τομείς με δίκαια εισοδήματα, και παράλληλη μεγιστοποίηση του θετικού αντικτύπου στο κλίμα.

— Αύξηση της χρηματοδοτικής στήριξης και της ανάπτυξης ικανοτήτων για την κοινωνία των πολιτών και τις οργανώσεις νεολαίας που δραστηριοποιούνται στον τομέα της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που επικεντρώνονται στη στήριξη της βιώσιμης γεωργίας, της δασοκομίας και της αλιείας, καθώς και εκείνων που εργάζονται για την επίλυση διαφορών δημοσίου συμφέροντος για περιβαλλοντικά ζητήματα, με έμφαση σε εκείνες που δραστηριοποιούνται στον Νότο του πλανήτη.

— Εδραίωση του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων στην προστασία της βιοποικιλότητας και διασφάλιση της σαφούς συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων.

5.3. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη σύσταση μιας μόνιμης παγκόσμιας συνέλευσης πολιτών, όπως προτάθηκε από το Ίδρυμα ISWE και υποστηρίχθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη, η δημιουργία της οποίας θα ανακοινωθεί στη διάσκεψη κορυφής για το μέλλον τον Σεπτέμβριο του 2024 ([27]). Η ΕΟΚΕ πιστεύει επίσης ότι η εν λόγω συνέλευση θα πρέπει να ασχοληθεί με τα ζητήματα που εγείρονται στην παρούσα γνωμοδότηση. Ωστόσο, επισημαίνει ότι αυτό δεν αποτελεί επαρκή λύση για τη διασφάλιση ικανοποιητικής εκπροσώπησης των ενδιαφερόμενων μερών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

5.4. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την ορθή επιβολή των κατοχυρωμένων στη Σύμβαση του Aarhus περιβαλλοντικών δικαιωμάτων από τα κράτη μέλη της ΕΕ και την κατάλληλη ανάπτυξη ικανοτήτων στην κοινωνία των πολιτών, ώστε να διασφαλιστεί ότι γνωρίζουν πώς να τα αξιοποιούν ([28]). Υποστηρίζει επίσης την εφαρμογή νόμιμων οδών για την προστασία της φύσης, όπως τα δικαιώματα της φύσης και το δικαίωμα σε ένα υγιές περιβάλλον, με την καθοδήγηση της κοινωνίας των πολιτών ([29]).

5.5. Η ενίσχυση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών είναι ο καλύτερος τρόπος για να ενσωματωθούν οι ανάγκες και οι ανησυχίες όλων των τομέων, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα θετικό αφήγημα για τη βιοποικιλότητα, να επιτύχουμε τους στόχους μας σε όλες τις κλίμακες και να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά ένα εξαιρετικά δύσκολο και πολύπλοκο ζήτημα.

([26]) Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών της άγριας πανίδας.
([27]) Global and permanent citizens' assembly (Παγκόσμια και μόνιμη συνέλευση πολιτών), Ίδρυμα του ΟΗΕ.
([28]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1367/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για την εφαρμογή στα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας των διατάξεων της σύμβασης του Arhus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα» [COM(2020) 642 final — 2020/0289 (COD)] (ΕΕ C 123 της 9.4.2021, σ. 66).
([29]) Μελέτη με τίτλο *Towards an EU Charter of the Fundamental Rights of Nature*, (Προς έναν Χάρτη της ΕΕ για τα θεμελιώδη δικαιώματα της φύσης), ΕΟΚΕ.

5.6. Στο πλαίσιο αυτό και σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση ([30]) του εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών για τους υπερασπιστές του περιβάλλοντος, η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει τους κινδύνους που αυτοί διατρέχουν και καλεί τα κράτη μέλη να σέβονται τα δικαιώματά τους, συμπεριλαμβανομένης, μεταξύ άλλων, της ελευθερίας της έκφρασης, της ειρηνικής συνάθροισης και του συνεταιρίζεσθαι, και να αντιμετωπίζουν τα βαθύτερα αίτια της απώλειας βιοποικιλότητας.

Βρυξέλλες, 19 Σεπτεμβρίου 2024.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Oliver RÖPKE

([30]) *State repression of environmental protest and civil disobedience: a major threat to human rights and democracy* (Κρατική καταστολή των εκδηλώσεων διαμαρτυρίας για το περιβάλλον και πολιτική ανυπακοή: μείζων απειλή για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία), του Michel Forst, Ειδικού εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών για τους υπερασπιστές του περιβάλλοντος δυνάμει της σύμβασης του Aarhus.